

**Kako od
200.000 KM
napraviti
400.000 KM
profita,
a druge učiniti
zadovoljnim?**

Razvoj ESCo tržišta

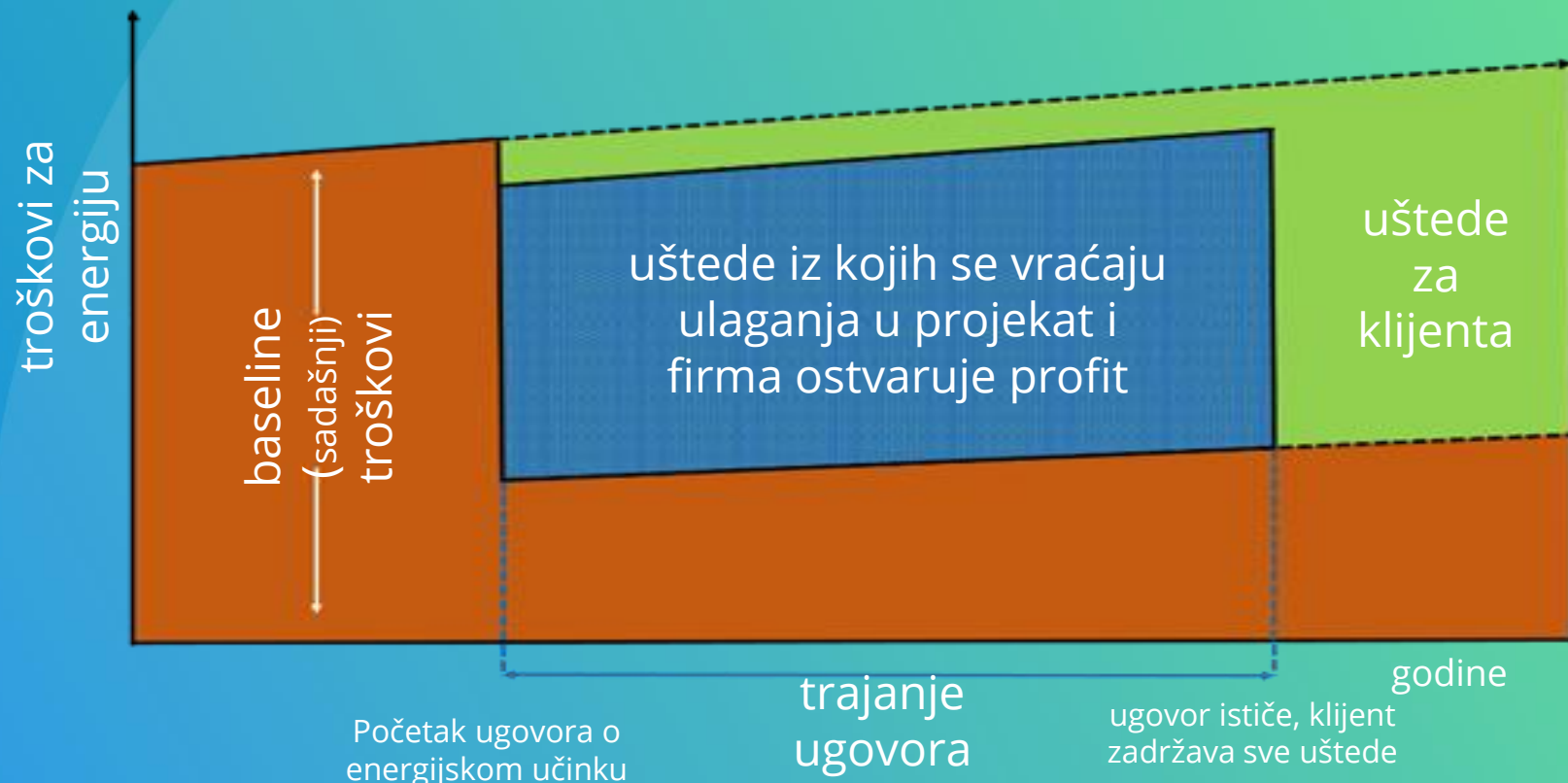
Hamdija Mujezin,
Voditelj projekta

#URBANLED

ESCo model poslovanja

Energy Service Companies (ESCo) – provode projekte energetske efikasnosti koji se finansiraju kroz i fokusirani su na ostvarenje uštede

Izvor: EIB i EC

Do sada..

Snabdijevači energijom

Nadležne institucije

Konsultanti

Finansijske institucije

Proizvođači opreme

Projektanti

EE Projekat

Kako ESCo nalaže:

Jesi li ostvario
uštede?

#URBANLED

Šta ESCo pruža:

*Gdje god ima energije,
ESCo se može primjeniti!*

Kompletnu uslugu „**ključ u ruke**“:

- projektnu dokumentaciju,
- energijsku obnova (radovi, ugradnju opreme i materijala, ishođenje dozvola itd.),
- stručni nadzor,
- izrada energijskog pregleda i izdavanja energijskog certifikata,
- praćenje ušteda,
- održavanje i upravljanje.

Zašto nam je potreban ESCo?

- Nemoguća je održivost tržišta baziranog na grant sredstvima
 - Potreban fer mehanizam radi zaštite interesa naručioca i pružatelja EE usluga
- ESCo istovremeno rješava problematiku energetske i ekonomske razvoja

Pokretanje okolišnog finansiranja u svrhu nisko-karbonskog urbanog razvoja

Partneri: MoFTER BiH, FMOIT,
MGR RS, FZOFBiH, EkoFond RS

Trajanje: 2018 – 2024

Donator: Globalni fond za okoliš (GEF)

Budžet: 2,37 mil USD

Faza I razvoja ESCo tržišta u BiH

Ključni rezultati Faze I

- Primarno usmjerenje razvoj ESCo u javnom sektoru
 - Podignut interes i ojačani kapaciteti 40 JLS i 50 institucija
- Razvijeni ugovori i TD za objekte i rasvjetu u skladu za ZJN
 - Uspostavljen MRV za objekte i rasvjetu
- 215 predstavnika privatnog sektora educirano o ESCo
 - Provedena online edukativna kampanja sa preko 250 000 građana
- Provedena prva ESCo nabavka za 4 objekta u SBK
 - Provedena prva ESCo nabavka za javnu rasvjetu u Cazinu

Nabavka enerģijske usluge za javne objekte u SBK

Obuhvat: OŠ Busovača, OŠ Kalibunar, MSŠ i SŠ Busovača i PS Vitez

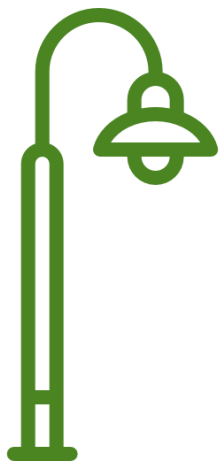
Način provedbe: javne nabavke

Vrijednost: 2,573,897.63 KM sa PDV-om

Trajanje ugovora: 10 godina

Garantovana ušteda: 39,5%

Sufinansirano od strane UNDP-a i FZOFBiH: 590.000,00 KM

Nabavka energijske usluge za javnu rasvjetu Grad Cazin

Obuhvat: 271 rasvjetno tijelo, 28 mjernih mjesta

Način provedbe: javne nabavke

Vrijednost: 232.574,25 KM sa PDV-om

Trajanje ugovora: 5 godina

Garantovana ušteda: 75%

Sufinansirano od strane UNDP-a i Grada: 100.000,00 KM

Faze realizacije ESCo projekta

Priprema TD i ugovaranje

Period energijske obnove

Period ostvarivanja ušteta

Priprema TD i ugovaranje

UNDP i Naručitelj:

- Definiiraju trenutno stanje i moguće uštede
- Kroz omjer ušteta i investicije definiiraju trajanje ugovora i iznos nabavke
- Pripremaju minimalne tehničke zahtjeve i način praćenja i verifikacije ušteta i realizacije usluge
- Definiiranje kriterija za odabir ponuđača
- Izrada ugovora i pratećih obrazaca
- Formiranje i objava TD za javnu nabavku po ESCo modelu

Period energijske obnove

ESCo:

- Izrađuje projekat i definira mjere energetske efikasnosti
- Snosni investicijski rizik (finansijski, operativni i tehnički)
- Ishodi dozvole i implementira obnovu (radovi, oprema, usluge i ostalo)
- Osigurava stručni nadzor radova
- Izvještava korisnika
- Vršiti obuku korisnika za korištenje i upravljanje

Naručitelj:

- Verificira projekat i obnovu
- Pruža informacije i podršku ESCo

Period ostvarivanja ušteta

ESCo:

- Osigurava funkcionalnost usluge tokom trajanja ugovora
- Vršiti izračun ušteta
- Vraća svoju investiciju i zarađuje!
- Ekonomski vlasnik je investicije sve do isteka ugovora, kada isti prepušta u ruke korisnika

Naručilj:

- Koristi objekat/sistem u skladu sa definiranim režimom korištenja
- Prati potrošnju i isplaćuje uslugu na osnovu verificirane uštete

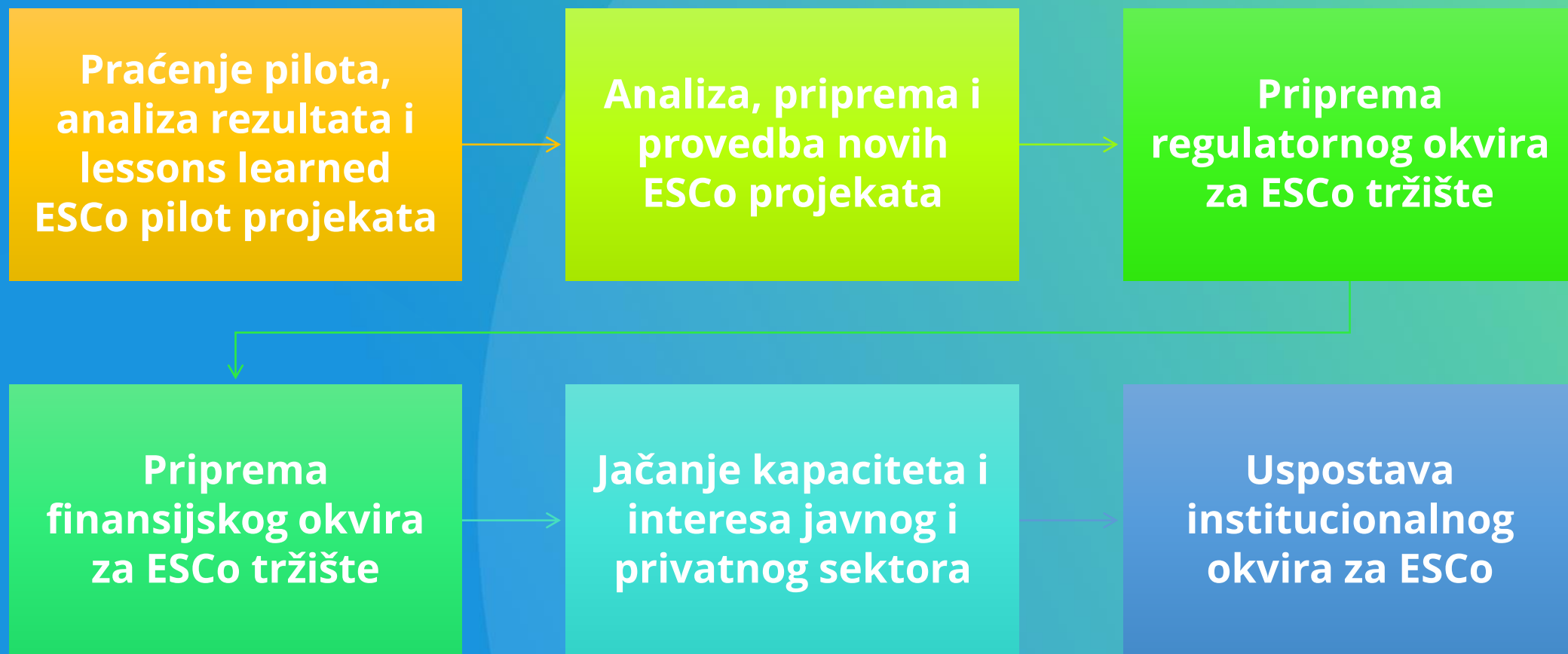
8 razloga zašto postati ESCo

- ESCO može biti bilo koja kompanija
 - ESCO sam definira tehnologiju, mjere i načine kojima će ostvariti uštede
- Bira se i kvalitetan i povoljan! Efekat usluge je bitniji od cijene!
 - Kreirate prilike za dugoročna i uspješna poslovna partnerstva
- Ostvarujete profit i održivo poslujete – bolje od ulaganja u dionice!
 - Odgovornost ESCo je tačno definisana MRV protokolom!
- Upravljanje i održavanje su prilika za dodatnu zaradu
 - Veliko tržište sa neiscrpnim potencijalom za poslovanje!

Primjer finansijske isplativosti prosječnog ESCO projekta

Indikatori	Sistem grijanja + PTV
Investicija za ESCO kompaniju [KM] bez PDV-a	1.706.801,25
Referentni troškovi za grijanje [KM/god] bez PDV-a	345.723,08
Ušteda projekta [KM/god] bez PDV-a	265.141,88
Ukupna godišnja ESCO faktura [KM/god] bez PDV-a	260.000,00
Operativni godišnji troškovi korisnika za sistem grijanja i pripreme PTV-a za vrijeme ESCO ugovora [KM/god] bez PDV-a	72.034,19
Ukupna godišnja ušteda korisnika (KM/god) bez PDV-a	13.688,89
Ušteda za korisnika za vrijeme ESCO ugovora [KM] bez PDV-a	136.888,89
ESCO prihod za 10 godina [KM] bez PDV-a	2.600.000,00
Godišnji troškovi za ESCO [KM/god] bez PDV-a	8.547,01
Godišnji neto novčani tok za ESCO [KM/god] bez PDV-a	251.452,99
Period povrata ESCO investicije [god]	6,79
NPV za ESCO u periodu od 10 godina [KM]	254.957,61

Faza II razvoja ESCo tržišta u BiH

Ključni rezultati Faze II

- Dokazana efektivnost ESCo projekata na terenu
 - Razvijena Mapa puta za razvoj ESCo tržišta u Bosni i Hercegovini
- Pripremljeni računovodstveni i knjigovodstveni standardi za ESCo
 - Razvijen TD i MRV za nove vrste ESCo nabavki i nove projekte
- Razvijeni nacrti Pravilnika za ugovaranje ESCo usluge
 - Urađene izmjene Zakona o porezu u FBiH, pozitivno mišljenje UIO
- Razvijen prijedlog modela za finansijsku podršku ESCo tržišta
 - Provedeni treninzi za 60 JLS i 180 kompanija

Razvijene i u razvoju ESCo nabavke

- 4 JLS sistemi rasvjete RS (Stanari, Srbac, Brod i Bratunac)
- 6 objekata Novi Travnik – sistem grijanja
- 7 objekata kampus Zenica
- 3 objekta Vogošća - solar
- 3 objekta Gradiška
- sistem grijanja KJKP Rad
- Vozila za otpad KJKP Rad, Gradiška, Zvornik i Cazin
- Bolnica Foča – sistem grijanja
- MOFTER – 5 do 13 objekata
- Tuzlanski kanton – 30 objekata
- Studentski centar Sarajevo – 7 objekata – sistem grijanja
- Radi se identifikacija novih projekata – Željeznice FBiH, javna rasvjeta Bos.Krupa, vodosnadbijevanje

Trenutne aktivnosti

- Osnivanje ESCo asocijacija pri Privrednim komorama FBiH i RS
- Provedba 1vs1 sastanaka sa predstavnicima privatnog sektora
- Priprema ESCo modaliteta za stambeni i MSP sektor
- Diskusije sa predstavnicima Ministarstva radi unaprijeđenja Pravilnika
- Priprema novih ESCo projekata i praćenje realizacije započetih
- Priprema priručnika za naručioce i provoditelje ESCo projekata

Svrha ESCo Asocijacija

- Umrežavanje i kreiranje poslovnih partnerstava između ESCo kompanija i potencijalnih klijenata iz javnog, privatnog i rezidencijalnog sektora
- Priprema i distribucija projektne dokumentacije i studija izvodljivosti za pripremu nabavki energijskih usluga sa ciljem ostvarivanja uštede
- Prikupljanje i diseminacija informacija o aktivnim i planiranim ESCo nabavkama
- Priprema stručnih analiza i prijedloga izmjena tržišnog okvira u svrhu razvoja i rasta primjene ESCo modela u BiH

Hvala vam na pažnji

hamdija.mujezin@undp.org